

Användarundersökning vuxna punktskriftsanvändare 2018

Björn Westling

2018-10-12

Innehåll

- Bakgrund
- Resultat: diskussion kring några frågor
- Några slutsatser
- Relaterade frågor och undersökningar
- Möjliga ytterligare undersökningar/forskningsfrågor

Bakgrund (1)

- Del av MTM:s framtidsstrategi (Användarna i fokus)
- Uppföljning av en tidigare undersökning 2013
- Stort fokus på upplevd kvalitet i produkterna
- Utfall:
 - Register med 747 användare
 - 111 kontaktuppgifter var oanvändbara
 - Totalt svarade 369 personer (jmf. med 2013: 573 intervjuer)
 - Få deltagare.
- Svårt: felaktigt ställda frågor i några fall.
- Origo: i huvudsak mycket positiva erfarenheter

Bakgrund (2): några fakta

- Åttapunktsskrift: används för läsning av digital text på punktskriftsskärm/-display.

k A 1

⠠⠎ ⠠⠁ ⠠⠑

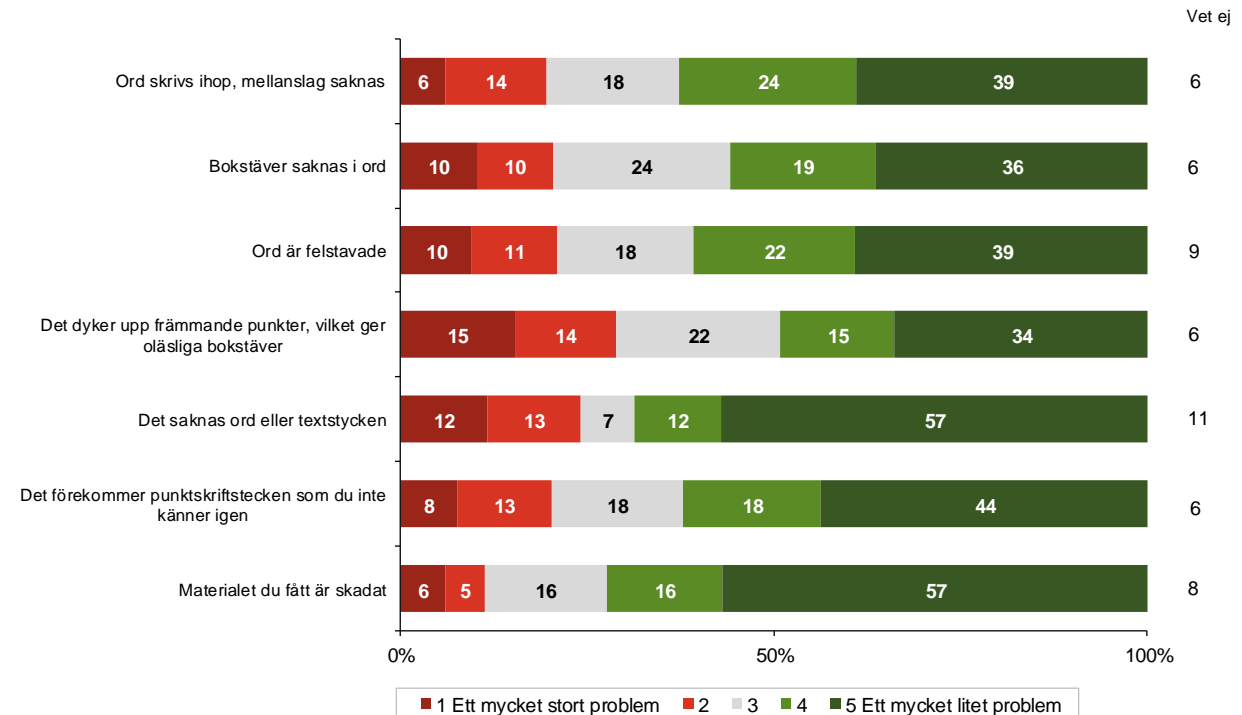
- Kortskrift – specifika förkortningar i punktskrift.
- Dotify – MTM:s produktionssystem för punktskrift på papper:
 - Skapar tryckfiler för punktskrift
 - Baserat på flera specifikationer (som kräver underhåll och utveckling)
 - PEF, Portable Embosser Format, <http://pef-format.org/>
 - OBFL, Open Braille Formatting Language, <http://files.pef-format.org/drafts/obfl/obfl-specification.html>
 - Braille CSS, <http://braillespecs.github.io/braille-css/20161201/>
 - Språkstöd möjligt genom Liblouis Table Format (ej formell specifikation), <http://snaekobbi.github.io/liblouis-table-spec/>
 - Finns potentiell global nytta

Om kvalitet

- Svårt att dra några specifika slutsatser
- MTM upplevs ha problem med kvalitet i punktskriften
- MTM har förbättrat processer
 - Skanning
 - Tryck hos leverantörer
- Beror till stor del på felaktigt tryck

Hur stort problem upplever du att följande händelser är för dig i de böcker som du läser? (Bastal: 126)

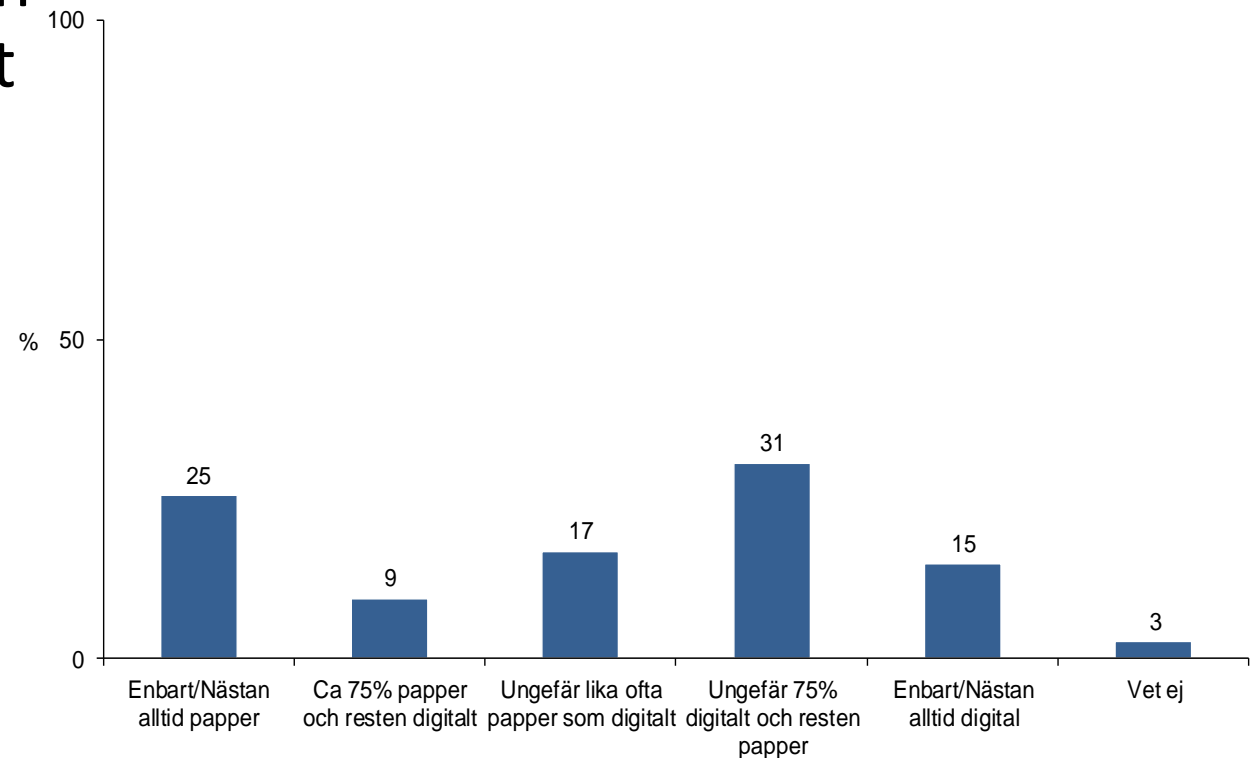

Diskussion kring några frågor

Om att läsa på papper eller digitalt (Diagram 5)

- Tendens att läsning – även med punktskrift – blir mer digital.
- Koppling här till hur punktskriften ser ut, eller hur användare vill att den ska se ut (vid olika lässituationer): åttapunktsskrift resp. sexpunktsskrift.

Hur ungefär fördelar sig din läsning av punktskrift mellan att läsa på papper eller digitalt? (dator, surfplatta, mobiltelefon etc)
(Bastal: 369)

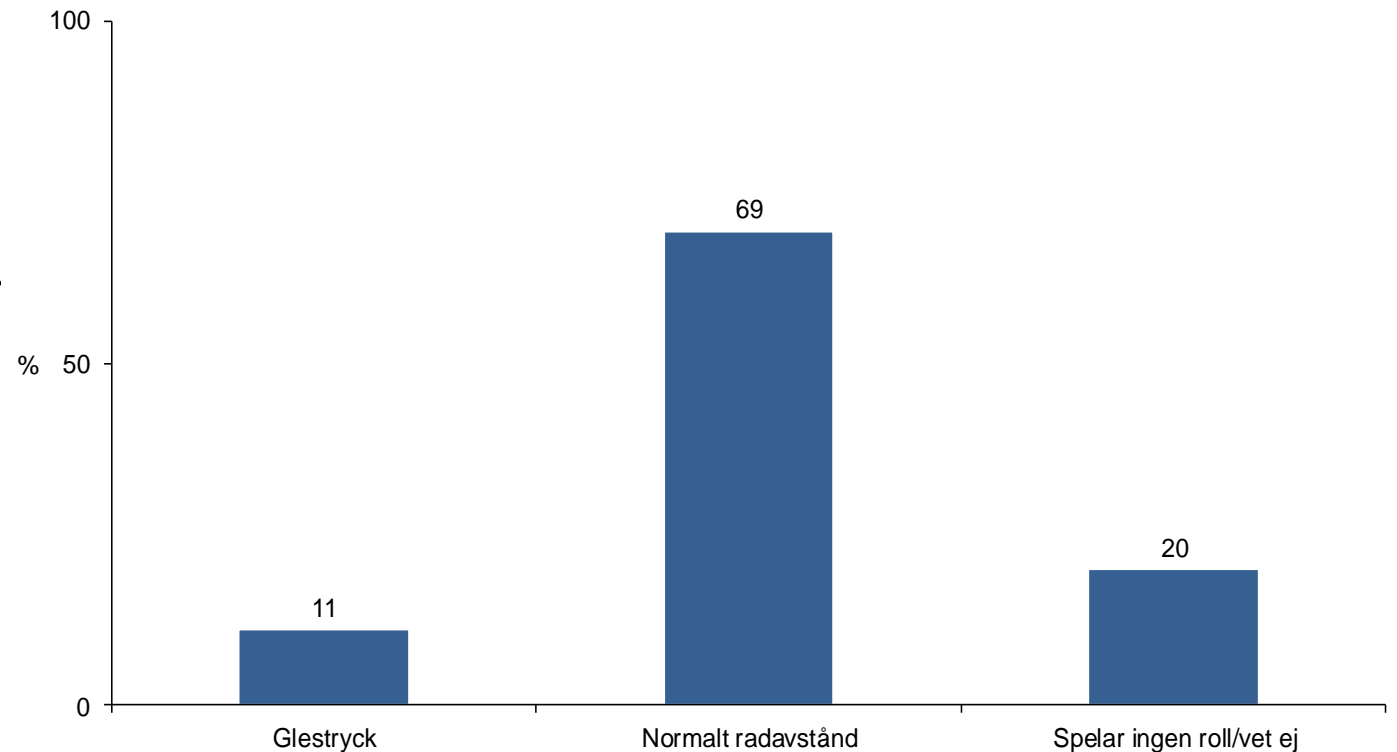

Diskussion ...

Om man föredrar normalt radavstånd eller glestryck (Diagram 10)

- 11 % är en stor andel av punktskriftsanvändarna
- De som föredrar glestryck menar att de är nybörjare i punktskrift.
- Motiv för att utöka individuella val i utformningen av punktskrift.

För att du ska kunna läsa tryckt punktskrift på bästa sätt, vad föredrar du då?
(Bastal: 369)

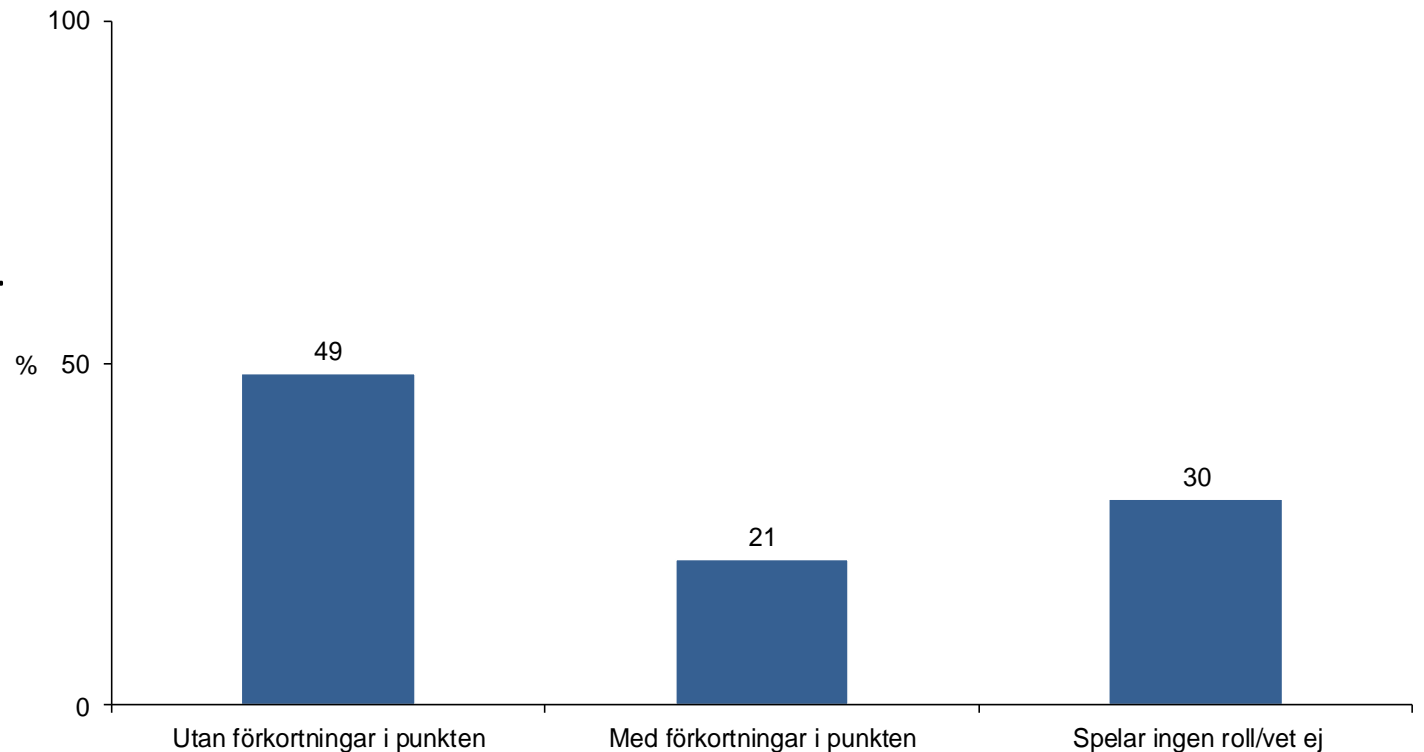

Diskussion ...

Om man föredrar läsa utan förkortningar i punktskriften eller med förkortningar (Diagram 11)

- 21 % är en stor andel av punktskriftsanvändarna.
- De som föredrar kortskrift är huvudsakligen 50 år eller äldre.
- Motiv för att utöka individuella val i utformningen av punktskrift.

För att du ska kunna läsa tryckt punktskrift på bästa sätt, vad föredrar du då?
(Bastal: 369)

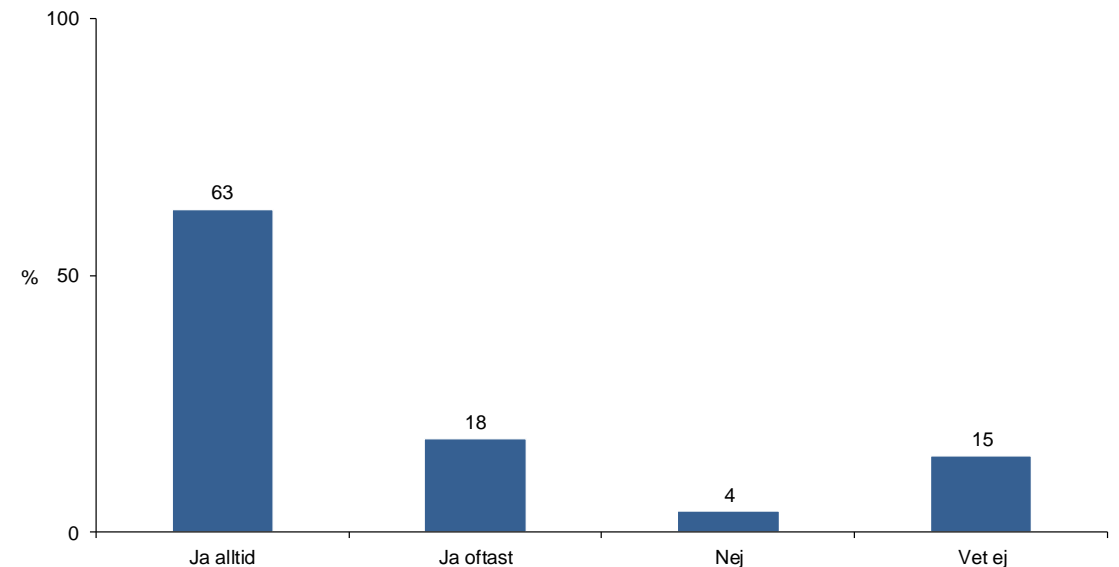

Diskussion ...

Om den litteratur/text/material som man vill läsa i punktskrift finns på de språk man behöver (Diagram 12)

- 4 % kan tyckas lite, men motsvarar 15 personer. Dessa skattar sig själva som vana punktskriftsanvändare.
- MTM har inte kontakt med de potentiella användarna, tror man.
- Undersökningsfrågor:
 - För vilka språk behövs punktskrift i Sverige?
 - Finns statistik i Sverige över blinda från andra länder etc.?
- Motiv för att utöka individuella val i utformningen av punktskrift.

Den litteratur/text/material som jag vill läsa i punktskrift finns på de språk jag behöver.
(Bastal: 369)

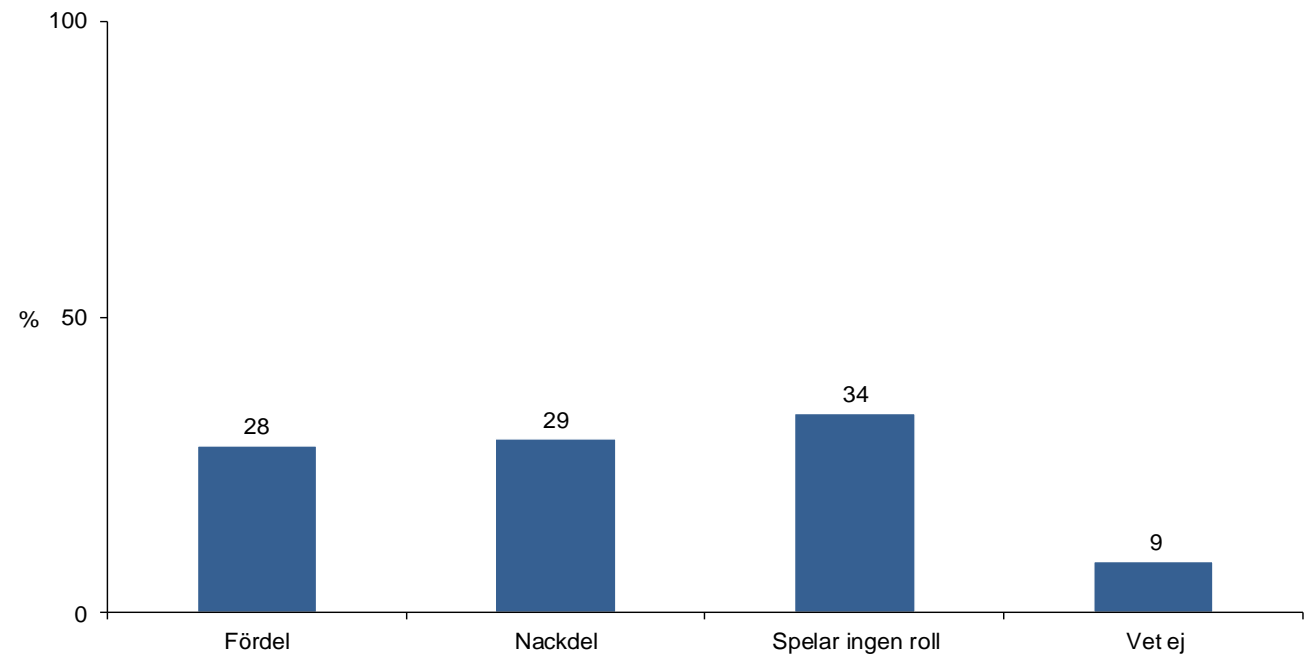

Diskussion ...

Om är det en fördel eller nackdel att text i kursiv eller fet stil samt rubriker helt i versaler återges i punktskrift (Diagram 16)

- Splittrad bild, men vi vet att detta upplevs som en stor nackdel av många punktskrifts-användare.
- Fler äldre tycker att det är en nackdel.

Många böcker innehåller text i kursiv eller fet stil samt rubriker helt i versaler, är det en fördel eller nackdel att det återges i punktskrift?
(Bastal: 184)

Några slutsatser

- Språkstöd, att kunna skapa punktskrift på andra språk – en strategisk fråga.
- Finns goda argument för att individualisera utformningen av punktskrift.
- Ovanstående kräver vidareutveckling av datorsystem (bland annat Dotify)

Relaterade undersökningar och frågor

- Användarundersökning om åttapunktsskrift (hur punktskriftsanvändare vill konsumera digital text) – pågående under hösten 2018.
- Punktskriftsanvändares krav på nytt e-boksformat/talboksformat (Epub 3): slutrapport i november 2018 med resultat från tester samt kravspecifikation.
- Bildbeskrivning (se undersökningsrapport okt./nov. 2018 av Jana Holšánová med förslag på vidare studier/forskning) – gäller inte enbart punktskrift, en generell fråga.
- Framtiden för produktionssystemet Dotify och relaterade specifikationer – finns inte någon plan för utveckling och fortsatt förvaltning i dagsläget, innebär en stor risk.
- Kompetenstapp i samband med flytt och eventuella möjligheter till samverkan med SPSM.
(Gäller taktilläsning, punktskrift och taktila bilder; bildbeskrivning; källfilsproduktion etc.)

Möjliga ytterligare undersökningar/forskningsfrågor (1)

- Tester/experiment med läsning kring frågor om innehållslig kvalitet i utformning/produktion av punktskrift:
 - Kvalitet vad gäller redigering av material: intuitiv läsordning för punktskriftsanvändaren (inslag i texter behöver ganska ofta flyttas/samlas för att bli mer översiktliga för punktskriftsanvändare – finna sätt att testa detta).
 - Vad är lättläst i punktskrift? Idé om att använda ”frasanpassat radfall” även i punktskrift – tester för att se om det underlättar läsningen.
- Skillnader i utformning av punktskrift (och hur det påverkar läsning i olika situationer):
 - Kortskrift resp. fullskrift
 - Glestryck resp. dubbelt radavstånd
 - Visning av stilsorter (fetstil/kursiv, etc.)

Möjliga ytterligare undersökningar/forskningsfrågor (2)

- Nya digitala MTM-produkter:
 - Tillgång till tryckfiler för punktskrift för utskrift (PEF)
 - Tillgång till filer med konverterad punktskrift för digital läsning (ej för tryck)
 - Tillgång till e-böcker med digital text för digital läsning (med eller utan tal)
 - Att undersöka:
 - Behövs alla ovanstående produkter?
 - När (för vilken lässituation) skulle var och en passa.

Möjliga ytterligare undersökningar/forskningsfrågor (3)

- Skapa striktare specifikation för generellt språkstöd för produktion av punktskrift (än det befintliga Liblouis Table Format) i samband med vidareutveckling av Dotify-systemet.
 - Datavetenskap/språkvetenskap/punktskrift.
- Taktil bild
 - Teknikutveckling taktilt tryck
 - Utvärdering och utveckling av taktil design
 - Finns behov av nya/flera formgivare, specifikt för taktila bilderböcker